

ימימה גולדברג - הפסיכולוגית הארצית במשרד הבריאות ראיון לקראת פרישה

דני כפרי

ימימה גולדברג, הפסיכולוגית הארצית במשרד הבריאות וממונה על רישוי פסיכולוגים, מסיימת את תפקידה עם הגיעה לגיל פרישה ולאחר 13 שנותיה בתפקיד. לרגל אירוע זה נפגשתי איתה לראיון מסכם.

מעורבותה בבית הספר המקצועי לנערות "קופל קורן". יחד עם המנהלת, צוות המורים והתלמידות, הן פיתחו תוכניות רבות ומגוונות עבור הנערות. אחת הבעיות האקוטיות הייתה ניסיונות ההתאבדות הרבים שביצעו הבנות, לדבריה, שם נזרע הזרע של מעורבותה העתידית הרבה בנושא מניעת התאבדות.

בתקופה זו החלה ימימה בפעילותה הציבורית בתחום הפסיכולוגיה. ב-1990 החלה לנהל את התחנה לילד, לנוער ולמשפחה בתל אביב. בין הפרויקטים שאותם יזמה תוך יישום הניסיון שצברה עד אז היה פיתוח מודל הרשת. דהיינו, ככל שנדאג לרשת ביטחון צפופה יותר עבור ילדים בסיכון, כך נמנע את נפילתם.

במקביל לניהול התחנה, היא החלה את תפקידה כיו"ר הוועדה המקצועית לפסיכולוגיה קלינית. בעת הזו פורסמה גם לראשונה חוברת האתיקה בחסות הוועדה.

ב-2004 קיבלה ימימה את התפקיד של פסיכולוגית ארצית. תפקידה נחלק לשלושה חלקים:

1. יו"ר ועדת הרישום ומנהלת פנקס הפסיכולוגים במינוי שר. מתוקף כך אחראית על רישום של פסיכולוגים בפנקס ומעקב אחר הרישום.
2. מנהלת תקנות אישור תואר מומחה במינוי מנכ"ל. מתוקף כך אחראית על משרד מועצת הפסיכולוגים ועל תהליכי העבודה. בסמכותה לקבל או לא המלצות של הוועדות המקצועיות לגבי הענקת תואר מומחה, תואר מדריך, הכרה במוסדות להתמחות, פטור מהתמחות או בחינות לקבלת תואר מומחה ומלגות.
3. ראש סקטור במשרד הבריאות ואחראית מקצועית על כלל עובדי המשרד ועובדי מערכת הבריאות, עיסוק בתחומי תוכן שונים ועוד.

מבוסס על פינת הפרופיל שערכה שרית ארנון לרנר עם ימימה גולדברג לרגל קבלת אות מפעל חיים בתחום מניעת אובדנות בישראל שפורסם בפסיכואקטואליה, באוקטובר 2012, עמ' 64-66.

ימימה נולדה, גדלה וגרה כל חייה בתל אביב. היא למדה בבית הספר תיכון עירוני ה' ושירתה בצבא בלשכת השליש הראשי, שם הייתה מקבלת דיווחים יומיומיים על חללים ופצועים במלחמת ההתשה. זו הייתה עבורה חוויה לא קלה. הרגע הקשה ביותר הגיע ללא הכנה מוקדמת, בעת שקיבלה הודעה על נפילתו של החבר שלה בעת ששירת בתעלה. היה זה המפגש הראשון שלה עם המוות.

בגיל 52 התאלמנה ימימה מבעלה. היא מספרת כי היה זה כמו רעם ביום בהיר ושנים רבות נדרשו לה כדי להתאושש מהטראומה הקשה. כיום היא חיה עם בן זוגה, עליו יש לה רק מילים טובות. יש לה שני ילדים ושני נכדים, ובהם היא רואה את המשמעות האמיתית של חייה.

בזמנה הפנוי ימימה מאוד אוהבת הצגות, והולכת לפחות פעמיים בשבוע. היא נהנית גם מבלט ומאופרה, ואוהבת ומרבה לקרוא ולטייל בארץ ובחו"ל, ואף חברה בחוג טיולים בארץ.

בשנת 1971 החלה ימימה בלימודי תואר ראשון בפסיכולוגיה ופילוסופיה באוניברסיטת תל אביב. עם סיום התואר החלה לעבוד בבית חולים לחולי נפש בפתח תקווה. בהמשך סיימה תואר שני בפסיכולוגיה קלינית באוניברסיטת תל אביב וכן קורסים נוספים, והחלה ללמוד בבית הספר לפסיכותרפיה בתל אביב, במסגרת לימודי המשך ברפואה, וקיבלה דיפלומה בפסיכותרפיה.

ימימה התמחתה במרכז לבריאות הנפש בפתח תקווה, שם גם עבדה והתעצבה מבחינה מקצועית במשך 15 שנים נוספות. לדבריה, אהבה את העבודה, את הצוות, את הישיבות ואת הפעילות הקהילתית הרבה שהתקיימה במרכז.

במסגרת זו יזמה פעילויות רבות בקהילה, אשר התקיימו בפן האבחוני והטיפול, אך לא פחות מכך בפן המניעתי. ימימה מספרת כי שם למדה חשיבותה של בריאות נפש קהילתית מהי, ועד כמה מפגשים עם גננות, מורות, אחיות טיפת חלב, רופאים וכיוצא באלה, מאפשרים למנוע מקרים או לאתדם מוקדם יותר, טרם החרפת הבעיה. אחד הפרויקטים המשמעותיים ביותר עבורה היה

בנושא של לקויות למידה היה צורך לתת ביטוי למעמדו הייחוד של הפסיכולוג בתחום.

תחום חשוב נוסף הוא האתיקה וקידומו. חוברת האתיקה הראשונה חוברה על ידי יהודית אכמון, גבי שפלר וגבריאל וייל עוד לפני שהפ"י חרטה זאת על דגלה כאחד הנושאים החשובים. בימי כיו"ר הוועדה הקלינית הפצנו את החוברת לכל הפסיכולוגים הראשיים במוסדות המוכרים.

אני יכולה לומר שלא עסקתי בנושא שלא הייתי מחוברת אליו או שחשבתי שהוא לא חשוב, מבחינה זו "כולם היו בני".

האם היו נושאים שיישומם לא הצליח או שהצליח פחות?

עם סיום התפקיד אני רוצה להשאיר אחרי שולחן נקי. כל הנושאים שטיפלתי בהם מצויים בעשייה ובשלבי ביצוע. אין נושא שהוא רק בהגייה ולא בפעולה.

שתפי אותנו בבקשה בסיבות שהביאו אותך לבחירה בתפקיד זה.

בנוסף לעבודתי, כל השנים הייתי בפעילות ציבורית: התחלתי בוועד המתמחים, הייתי נציגה במועצת הפסיכולוגים, הייתי חברה בוועדה המקצועית לפסיכולוגיה קלינית ולאחר מכן יו"ר הוועדה המקצועית ועוד. הטיפול בנושא הציבורי והארגוני נראה לי חשוב מאוד, לא רק מהיבט הטיפולי, אלא גם מסיבות אחרות. זה עיסוק בפרופסיה מהיבטים

מגוונים ורחבים. חשבתי שיש לי הרבה מה לתרום בהיבט המערכתי, חשבתי שאני יכולה להשפיע ולשנות דברים וזאת הייתה דרכי להביא את תרומתי לידי ביטוי.

מהם תחומי האחריות בתפקיד זה ומהם הנושאים העיקריים שבהם עסקת?

מבחינת ההגדרה הפורמלית של התפקיד, הוא מורכב משני

היבטים: מקצועי ורגולטורי. במהלך התקופה עסקתי באין ספור נושאים הקשורים לפרופסיה, כאשר נקודת השיא מבחינתי היא התוכנית למניעת התאבדויות. בנוסף היו: הטיפול הפליאטיבי, תחום הכשרות המשפטית, ילדים בסיכון וילדים נפגעי תקיפה מינית, קידום נושא הטיפול בזקנה, פתיחת תוכניות ייעודיות באקדמיה כמו התוכנית לפסיכולוגיה התפתחותית, התוכנית לגרונטולוגיה, פסיכולוגיה רגישת תרבות ועוד. התוכנית למניעת התאבדות קודמה ממש מתחילתה. בתחום הנוגע לילדים עם חשש לפגיעה מינית, עלה הצורך לחבר את הסטנדרטים לטיפול ולמטפלים. בתוכנית הפליאטיבית הדגש היה להכניס את הפסיכולוגים בין יתר אנשי המקצוע העוסקים בתחום.

בתוכנית העוסקת בשבץ מוחי אנו מנסים להכליל את הפסיכולוגים כחלק מהשותפים בתוכנית ובטיפול. בתוכנית הגרונטולוגית יש ניסיון ליזום ולהוציא מהכוח אל הפועל את נושא הזקנה. כנ"ל גם לגבי התוכנית לפסיכולוגיה התפתחותית.

לאחר 13 שנים בתפקיד, מהו לדעתך מעמד הפסיכולוג והפסיכולוגיה, מה קרה להם במהלך השנים?

לצערי, אנחנו לא מצליחים להיות עמוד האש בגלל שאנו עסוקים כל הזמן במלחמות פנימיות שמכלות את האנרגיה ולא מאפשרות לנסוק אל על. מדובר במקצוע מיוחד במינו עם אנשים מעולים, שיש להם מה לתרום לחברה ולפרט בכל אחד מתחומי החיים.

כיצד את מתייחסת לנושא הרפורמה בבריאות הנפש?

בכל רפורמה יש צדדים חיוביים יותר ופחות. לדעתי רצוי היה שהפסיכולוגים יגידו את הדברים מבפנים ולא מבחוץ. אני מסכימה עם חלק מהביקורת, אך הדרך שבה זה נעשה היא דרך לעומתית, היוצרת התנגדות ולא שיתוף פעולה. גישה לעומתית אינה מגייסת אף אחד, וכדאי שנימנע ממנה.

אני עוסקת גם בנושא של הגדלת כוח האדם הפסיכולוגי החינוכי והקליני במגזר הערבי.